

Ateneul „Sf. Panteleimon”

FOAIE PAROHIALA

Organ Cultural al Parohiei și Ateneului Religios

—SF. PANTELEIMON—FOIȘORUL DE FOC—BUCUREȘTI—

ADMINISTRAȚIA
Pr. Gh. Popescu
Str. Iancu Căpitanul
Nr. 24.

Abonamentul 50 le pe an; de sprijin 200 lei pe an.

Aprobată de Biroul cenzurii cu Nr. 313 din 23 Aprilie 1941,
și de I. P. S. Patriarh cu Nr. 7100 din 2 Aprilie 1941.

REDAȚIA
Pr. Petru Gh. Savin
Str. Traian 230

Sf. Vasilie cel Mare

Arhiepiscopul Cezareii-Capadochiei.

În prima zi a anului nou, avem două sărbători: Tăierea împrejur a Domnului Hristos și ziua morții sf. Vasilie.

Sf. Vasilie s'a născut pe vremea împăratului Constantin cel Mare în orașul Cezareia din Capadochia ¹⁾, spre deosebire de Cezareia Palestinei pe malul de răsărit al mării Mediterane. Părinții săi erau oameni de seamă. Primele cunoștințe, despre Dumnezeu, le-a învățat dela bunica sa Macrina, iar carte, dela tatăl său, numit tot Vasilie, profesor de vorbire, în orașul Neo-Cezareia. Totuși nici mama sa Emilia, nu s'a arătat mai prejos, în ceiace privește îndrumarea religioasă a sa.

În Cezareia, ajunsese vestit prin pătrunderea sa, depășind pe profesori.

Și-a pus în gând să se ocupe cu filosofia, deaceia a mers la Constantinopole, apoi la Atena. Aci a fost coleg cu un alt sfânt: Grigore de Nazianz, pre-

cum și cu fostul împărat, Iulian apostatul, persecutorul creștinilor.

La vârsta de 28 ani, s'a hotărît să se călugărească. Și-a vândut averile și a ple-

cat să viziteze mănăstirile din: Egipt, Siria, Palestina, Mesopotamia etc. S'a retras pe

1). Asia Mică.

„Propoveduește cu vântul, stăruie cu timp și fără timp, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și învățătură”.

(Sf. Ap. Pavel, II. Timotei Cap. 4, vers. 2).

„Noi suntem din Dumnezeu. Cine cunoaște pe Dumnezeu, ascultă de noi; cine nu este din Dumnezeu, nu ascultă de noi.

— Să ne iubim unul pe altul pentru că dragostea este dela Dumnezeu și ori cine iubește, este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu”.

(Sf. Ap. Ioan, I, Cap. 3, v. 6-7)

un munte în Pont¹⁾, și împreună cu Sf. Grigore de Naziaaz, au trăit viața călugărească, citind și meditând asupra Bibliei. Aci au înființat și o mănăstire.

A fost hirotonit diacon și preot, de episcopul Eusebiu al Cezareii. Dar fiindcă sf. Vasilie eclipsa pe Eusebiu, prin cunoștințele și pătrunderea sa, spre a nu jigni pe Eusebiu, se retrase iarăși în mănăstire la Pont. Nu trecu mult și veni împărat Valente susținător al învățaturii ariane, adică a acelor ce făceau pe Mântuitorul mai mic decât Tatăl. Fiind nevoe de luptă și om priceput, Eusebiu l-a invitat să vie alături de el pentru salvarea adevărului, ceea ce a și făcut. Împăratul și arienii, bătută în retragere, dovedindu-și slăbiciunea.

Împăratul s'a exprimat astfel despre sf. Vasilie: „Niciodată n'am auzit pe un episcop, vorbindu-mi cu atâta tărie“ ba împăratul s'a închinat în fața sa în Cezareia la 372. Eusebiu moare la 370 și în locul său este ales sf. Vasilie, care păstorește până la 379 când după o viață încordată pentru apărarea Bisericii, moare la 1 Ianuarie.

A săvârșit numeroase minuni, tămăduind

1). Asia Mică.

și îndrăciți. Așa este cazul tânărului care se lepădase de Hristos și se împreunase cu diavolul și în cuvânt și în scris și pe care l-a scăpat sf. Vasilie, după multe zile de rugăciune. Cu această ocazie, a compus rugăciunile pe cari le citim, prin casele credincioșilor, în ajunul anului nou, în ziua de anul nou, în Biserică, pentru îndepărtarea diavolului și la bolnavi, numite „Molitvele sf. Vasilie“.

A fost și omul binefacerilor, căci a construit un mare spital „fundația Vasiliană“, iar în 368, fiind o secetă mare, el hrănea la masa sa, sute de săraci.

A scris o mulțime de cărți de învățătură creștină, cât și Liturghia numită după numele său „a sf. Vasilie“. Ea se slujește în Biserică, în ajunul Nașterii și Botezului Domnului, cât și în ziua sa, Anul Nou.

Pentru înțelepciunea, bunătatea, curățenia sufletească și înălțimea scrierilor sale, s'a numit de a doua zi a morții de credincioși, „cel mare“. Într'o revistă ca aceasta, nu se poate spune t. t. despre cine a fost sf. Vasilie. Celor chinuți de boale și gânduri grele, rugăciunile la sf. Vasilie, sunt de mare folos.

Pr. GH. POPESCU-COLIBAȘI

Nazaretul

Este localitate în Galileia, la poalele de apus ale muntelui Taborului. Plin de rodii, cactuși și smochini, într'o poziție minunată, comparată cu Paradisul.

Are case cu 2 despărțituri, săracăcioase; una pentru familie și alta pentru vite.

În Nazaret, a locuit sf. Fecioară și Iosif, iar Mântuitorul și-a petrecut copilăria, pentru care s'a numit „Iisus Nazarineanul“, sau „din Nazaret“, Mc. 14.67; Lc. 4.34; Ion 1,45, 18,5).

Asupra însemnării acestui nume, s'a crezut: I. că vine dela ebreescul *nazir*-rânduit, adică localitatea se aseamănă cu o persoană, consacrată Domnului, numită *nazireu* (Num. 6, 1-21). II. După alții, vine dela alt cuvânt tot ebreesc *nazor*-împilat, deoarece Mântuitorul a avut multe de suferit, în timpul vieții omenestii. La această părere se adaugă și răspunsul apostolului Natanael față de Filip: „Din Nazaret poate eși ceva bun?“ (Ion 1, 46). III. Alții cred că numele, se trage dela *Nazara*-protectoare, vechea zeiță a Canaanului. IV. Alții și cei mai mulți; îl derivă dela *nefer*-ramură, rădăcină, tot vorbă ebrească, deoarece aci se găseau multe tufișuri și rădăcini, cari, în sens figurat, gândindu-ne la

proorocia lui Isaia și Ieremia, ce vorbesc de Mântuitorul (Isaia 11,1; Ieremia 23,5) ca odraslă din Iesei, adică descendent din Iesei tatăl lui David, găsim că satisface părerea aceasta.

În Nazaret se găsea și o sinagogă (Lc. 416), pe locul căreia, Grecii uniți, au zidit o biserică. — În aceasta, Mântuitorul a învățat pe Ebrei, cari supărându-se, L-au gonit din Nazaret, cu gândul să-L arunci de pe stâncă.

La vr'o 3200 metri de Nazaret, s'a arătat, pe vremea cruciadelor, o stâncă numită „mons praecipitationis“, de unde era să fie aruncat Domnul. — Aproape de acest loc, se întâlnesc ruinele unei biserici, ridicată în cinstea sf. Fecioare care privia, cu durere, primejdia în care se afla Fiul. — Depărtarea face pe unii, să se îndoiască, asupra exactității locului.

Se păstrează o casă presupusa a sf. Fecioare și un stâlp pe care s'a rezemat îngerul, la vestirea Nașterii Domnului. Pe locul unde a avut Iosif atelierul, s'a ridicat o capelă. Nazaretul are o singura fântână. Este caracteristica orientului mediteranian, lipsa de apă.

Pr. GH. POPESCU-COLIBAȘI

Dumnezeu trebuie cunoscut și în timpuri bune

Intr'un spital, un ofițer rănit, îmi mărturisea:

— „N'am știut părinte, până în acest război, ce e Dumnezeu și rugăciunea. Fiind în plină sănătate și lipsit de griji, nu mă preocupă nimic din cele sfinte. Vine războiul — primejdie mare — moartea rânjea din toate părțile. Am început să mă înfior. Sunt trimis cu un grup de soldați, dincolo de liniile noastre, să cercetăm ținutul. Ne avântăm. Nimic deocamdată. Deodată în fața noastră, apare un grup de *Bolșevici*, mult mai numeros decât al nostru. Incepem lupta, cei mai mulți din ai mei cad morți și răniți. Cad și eu rănit, neputând să mă mai retrag. Rușii se apropie. Mă târăsc, disperat, cu ultimele forțe într'o groapă. Văd moartea în față! Soldații nu sunt cruțați dar eu, ofițer! Incep să plâng ca un copil părăsit și tocmai acum L-am cunoscut pe Dumnezeu. M'am rugat Lui și cu

tot sufletul îi ceream să mă scape de moarte, căci abia acum vedeam că numai El mă poate scăpa dela moarte și poate și prin chinuire. Cu cât îi auzeam că se apropie, cu atât mai mult plângeam și mă rugam. Au sosit. Intră la mine, în groapă.

— Doamne, nu mă părăsi! mai putui gândi în mine — Plânsul încetează. Câteva izbituri de picioare, se opresc în corpul meu însângerat. Ne privim. Es dela mine și trec mai departe. La întoarcere, din nou mă vizitează. Mă trag din groapă, bolborosesc încruntați la la mine și mă lasă în pace. Nu știam ce să cred! După multă așteptare, ai noștri înaintează și mă descoperă. Sunt ridicat și ajuns în acest spital spre a mă vindeca.

Am înțeles că numai Dumnezeu m'a scăpat. De acum, știu ce e Dumnezeu și rugăciunea!

Pr. GH. POPESCU-COLIBAȘI

Ce trebuie să cunoască mamele și ai casei

Noi preoții suntem surprinși că în ceea ce privește nașterile, cu prea rari excepții, nu știm de ele decât la botez. Zic că ne surprinde lucrul acesta, întrucât în legătură cu nașterea, după rânduiala cărților sfinte, mai sunt și alte îndatăriri de ritual, care trebuiesc îndeplinite de mamă și copil și cari totuși sunt neglijate sau nu se cunosc. Aceasta dă dovadă de răcirea credincioșilor de biserică. Nu există în această privință decât o preocupare a igienicului. Mamele caută moașele sau doctorii cei mai buni și bine fac, dar la partea spirituală nimeni nu se mai gândește.

Nimeni n'a ridicat această chestiune în vorbire sau scris. Eu unul o ridic pe considerația ca atât mama cât mai ales noul născut, au nevoie de ocrotirea lui Dumnezeu. Știut este că din mâna lui Dumnezeu așteptăm totul și fără voința și sprijinul Lui nimic nu se poate face.

Mamele și ai casei, mai trec și pela librărie și cumpără una sau mai multe cărți pentru îngrijirea lor și a copilului.

Iată ce spune și cartea noastră bisericească:

I. *Imediat după naștere*: „Dacă naște femeia pruncul, vine moașa pruncului la preot (sau alta persoană) aducând apă în vasciorul său, gătită spre sfințire, pe care o sfințește preotul“. Cu acest prilej, se rostesc rugăciuni

pentru mamă, prunc, moașă și cei cari sunt în casă și au ajutat la naștere. „Și stropește casa preotul în chipul crucii, însemnând pe prunc: la frunte, pentru minte, la gură, pentru cuvântul și suflarea lui și la inimă pentru puterea în care avem noi viețuirea, ca să se păzească până va primi sf. botez“.

II. *Rugăciune când face pruncul mort* (stârpește), ca femeia să fie iertată de această întâmplare (ridicarea vieții pruncului) când pe neștiute poartă, poate, vina morții pruncului.

III. *Rugăciune la însemnarea pruncului*. A opta zi după naștere se dă numele pruncului. „Preotul îi înseamnă fruntea, gura și pieptul binecuvântându-l cu mâna“.

IV. *Rugăciune la 40 zile după naștere*. „Iar dacă se împlinesc 40 zile, iarăși se aduce pruncul la Biserică să se îmbisericească, adică să ia început a intra în Biserică. Și se aduce de maica sa, fiind curățită și spălată, fiind de față și nașul“. Aceasta rugăciune se referă și la curățenia sufletească a femeii de când are dreptul să intre în Biserică și poate a se împărtași.

Lucrurile acestea trebuie a le cunoaște toți ai casei și moașele. Lipsurile trupești și sufletești ale copiilor, se datoresc și acestor neîndepliniri de sfințenie. Mi-am făcut o datorie!

Pr. GH. POPESCU-COLIBAȘI

COLȚUL ISTORIC.

Preoți ai Bisericii „Sf. Panteleimon“

București

POPA IVAN

În această rubrică, am arătat că Biserica noastră ființa la anul 1752, pomenită în testamentul domnitorului Grigore Ghika.

Dela această dată până la 1790, n'am aflat, până în prezent, vr'un document privitor la slujitori.

Abia la 1790, găsim amintindu-se, în pisania de atunci, de preotul „Popa Ivan ot Silvestru“.

Îi mai găsim numele tot „Popa Ivan“ pe două icoane din acea vreme, îmbrăcate în argint, așezate la colțul dintre sân și pronoas — mari, una a Mântuitorului și alta a Maicii Domnului, jos pe pictură.

Mai mult nu știm de acest preot. S'ar părea, dacă n'am ține seamă de pisania din 1790, că poate ar fi pictorul icoanelor, întrucât în istorie mai găsim preoți pictori și chiar vestiți cum a fost preotul Vlaicu dela Târgoviște¹⁾, în timpul domnitorului Matei Basarab. El însă a fost preot aci, deoarece pisania din 1790, arată că Biserica s'a făcut și prin osârdia sa. Totuși că numele său e scris pe menționatele icoane, fără altă explicație, am putea crede că el ar fi fost și pictor. În cazul când s'ar mai găsi și pe alte icoane la alte biserici, n'ar mai fi nicio îndoială.

Faptul că preotul Ivan se intitulează „ot Silvestru“ (dela Silvestru) denotă că mai înainte de a fi la noi, a fost la biserica Sf. Silvestru de unde s'a transferat la noi, ridicând și biserica din zid, și ca mahalalele vecine.

1) Istoria Bucureștilor — Ionescu Gion — pag. 518.

Pr. GH. POPESCU-COLIBAȘI

Știri, Fapte, Insemnări

— Rugăm, din nou, pe descendenții și rudele foștilor slujitori ai Bisericii noastre, să ne trimită articole asupra vieții acestora. Dorim ca vieța lor să fie cunoscută și începutul acesta, să fie continuat și de cei ce ne vor urma nouă.

Mărturisim că, până în prezent, n'am primit nicio informație, în acest sens.

— Concertul nostru dela 21 Decembrie 1941, onorat cu cuvântarea D-lui Profesor P. Papadopol, a avut frumoase rezultate. Mulțumim tuturor ce ne-au ajutat.

— Cine dintre enoriași ne mai poate ajuta cu lemne, le primim bucuros.

— La Biserică, se găsește de vânzare Vieța și Acatistul sf. Panteleimon. Lucrarea este aprobată de Sf. Sinod.

— Începând dela 5 Februarie până la 26 Martie în fiecare Joi, orele 6 p. m. în sala „Dalles“, se țin, de profesorii Facultății de Teologie, din București, conferințe despre „Ortodoxism“. Intrarea liberă.

Donații

— D-l N. Stătescu a donat un dulăpior pt. Altar.

— D-na Tache Teodorescu a donat un sfeșnic în val. de 2000 lei.

— D-na Uică Elisabeta a spălat o parte din albiturile Bisericii.

— D-na Elena Ioanid, soția fostului cântăreț Ioanid, deasemenea a spălat o parte din albiturile Bisericii.

— D-na Florica și D-l Ion Hasan au mai donat pentru Biserică, 50 brichete mari și 200 kg. lemne.

— D-l Adrian Negrițeanu a tipărit pe contul său invitațiile pentru concertul de Crăciun.

— D-na Ioana Nohmias a donat un rând de vestminte preoțești.

— D-na Ioana Nohmias a donat 10.000 lei pt. reparația Bisericii.

— D-na Valeria Colonel Gh. Ionescu a donat un raft pt. lumânări.

— D-l S. Ardeleanu a donat o lopată și un raz pentru zăpadă.

— D-l Judecător C. Alexandrescu o față de masă, mușama.

— D-na Florica și D-l I. Hasan din nou 200 kg. lemne.

— Tânărul Nicu Simionescu o etajeră.

— D-na Eugenia Constantinescu, a donat un covor în fața Sf. tâmple.

— D-soara și D-l Negrițeanu o învelitoare pentru tetrapod.

— D-l I. Drăgulănescu a donat: una cutiută și 2 lingurițe pt. sf. împărășanie.

Abonamente

— D-l Gh. Teodorescu, episcop, 200 lei.

— D-l A. Dan, consilier parohial 200 lei.

Tuturor le mulțumim